

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 10.

**TÖRTÉNELEM
SZLOVÁK NYELVEN
DEJEPIS**

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA
PÍSONNÁ
MATURITNÁ SKÚŠKA
VYŠŠÍ STUPEŇ**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ
POKYNY K OPRAVE
A HODNOTENIU**

**OKTATÁSI MINISZTERIUM
MINISTERSTVO ŠKOLSTVA**

Pokyny k oprave úloh písomnej skúšky

Písomku **opravujte perom odlišnej farby, než akú používal skúšaný a to nasledovne:**

1. Správna odpoveď	✓
2. Nedostatky (chýbajúce údaje)	√—
3. Nepatrí striktne k riešeniu	[]
4. Zbytočná, nehodnotiteľná časť (prečiarknutie)	—————
5. Hrubá, obsahová chyba (podčiarknutie)	—————
6. Nezrozumiteľný text, logické problémy (podčiarknutie)	~~~~~
7. Gramatika (podčiarknutie)	
8. Hrubá pravopisná chyba (podčiarknutie)	=====

V obdĺžnikoch na konci úloh je v ľavej kolónke uvedený maximálny počet bodov, **do pravej kolónky napíšte študentom dosiahnutý celkový/úplný počet bodov.**

Body za čiastkové úlohy tiež uved'te na písomke.

Prijmite iba tie časti odpovede, ktoré sú udané/sformulované v pokynoch k oprave, a hodnot'te pomocou bodovania uvedeného pri jednotlivých otázkach! K hodnoteniu takých typov úloh alebo ich častí, ktoré umožňujú odlišnú odpoveď, než je stanovená (napr. odôvodnenie), nájdete zvláštny odkaz v podrobných pokynoch riešenia.

I. Oprava a hodnotenie krátkych úloh

Základným princípom hodnotenia je, že prvky odpovede, uvedené v kľúči riešeni, treba prijať ako správne odpovede.

Bodovanie

Správna odpoveď/časť:	0,5 alebo 1 bod (podľa uvedeného v kľúči riešeni)
Nesprávna odpoveď:	0 bodu
Chýbajúca odpoveď:	0 bodu

Iba tie odpovede môžu mať hodnotu 0,5 bodu, ktoré sa takto zvlášť uvádzajú v kľúči riešeni.

Jednotlivé časti bodov, uvedených v kľúči riešeni, sa už ďalej deliť nesmú.

Pri rátaní bodov za danú úlohu sa počet bodov nezaokrúhľuje, môže byť napr. 3,5 bodov.

Bodovanie úloh pozostávajúcich z viacerých prvkov:

- Ak sa úloha môže ohodnotiť 2 bodmi a pozostáva z dvoch prvkov, každý správne zodpovedaný prvok sa hodnotí 1-1 bodom,
- Ak sa úloha môže ohodnotiť 1 bodom a pozostáva z dvoch prvkov, každý správne zodpovedaný prvok sa hodnotí 0,5-0,5 bodu.

Pri úlohách s otvorenou otázkou (napr. pri odôvodneniach, výkladoch textu) sú prijateľné všetky riešenia, ktoré sa s odpoveďou stanovenou v pokynoch k oprave obsahovo zhodujú. (Preto pri týchto úlohách začínajú riešenia: „Např.“)

Pri úlohách, kde si treba zvoliť správnu odpoveď z viacerých možností (napr. pravdivé - nepravdivé), v prípade podčiarknutia/označenia všetkých prvkov odpovede je úloha nehodnotiteľná. Ak je v úlohe stanovený počet prvkov odpovede a skúšaný napíše väčší počet prvkov odpovede, hodnotiť ich treba v poradí napísania.

Za riešenia sa ďalšie body „za odmenu“ nad maximálny počet bodov nemôžu dať.

Za nesprávne alebo chýbajúce časti odpovede sa body nesmú strhnúť!

Odchýliť sa od kľúča riešenia je povolené **iba vo výnimočných a odôvodnených prípadoch**. Dôvody odchýlok musí opravujúci uviesť s písomným odôvodnením.

II. Oprava a hodnotenie slohových úloh

1. Výber úlohy

Hodnotiť sa môžu spolu **štyri** úlohy:

dve krátke a dve dlhé úlohy, ktoré sa majú týkať **rôznych historických období**, aspoň dve z nich majú pojednávať o **uhorských/maďarských** dejinách, a aspoň jedna o **svetových** dejinách.

Hodnotenie úloh v **prípade nesprávneho výberu úlohy**:

Ak študent *vyriešil štyri úlohy*, ale z hľadiska období a typu úloh ich nesprávne vyberal, potom

- úlohu (alebo úlohy), v ktorej dosiahol najmenej bodov, treba ignorovať, tým pádom pri kalkulácii celkového počtu bodov utrpí najmenšiu stratu bodov.
- úlohu (alebo úlohy) treba hodnotiť, ktorá (ktoré) vyhovuje (vyhovujú) hľadiskám výberu, a v ktorej (ktorých) získal najviac bodov.

Ak študent *začne vypracovať viac než štyri úlohy*, ale neoznačí jednoznačne svoj výber, a medzi nimi sú štyri úlohy vyhovujúce hľadiskám výberu, v tomto prípade treba hodnotiť vyriešené úlohy od najnižšieho poradového čísla vzostupne (napr. 13., 16., 17., 20. alebo 14., 16., 17., 20..).

Ak študent *začne viac než štyri úlohy*, ale nemá štyri také úlohy, ktoré by vyhovovali hľadiskám výberu, v tom prípade treba hodnotiť tie úlohy, ktoré vyhovujú hľadiskám výberu a v ktorých dosiahol najväčší počet bodov.

Ak študent *začne každú úlohu*, a neoznačí svoj výber jednoznačne, podľa popisu skúšky treba hodnotiť úlohy č. **13., 16., 19., 22.!**

2. Hodnotenie úloh

Pri **hodnotení** úloh sú rozhodujúce nasledujúce aspekty:

- a) **Pochopenie úlohy**,
- b) Vyhovenie **požiadavkám** (kompetencie, obsahy),
- c) **Skladba, jazyková správnosť**.

Hodnotenie slohových úloh sa koná pomocou **kľúča riešení**, ktorý obsahuje konkrétne hľadiská a úkony hodnotenia a príslušné obsahy.

a) Pokyny k bodovaniu pochopenia úlohy:

Pri hodnotení pochopenia úlohy treba zohľadniť nasledujúce aspekty:

- Identifikácia úlohy (téma, obdobie): či študent píše o danom probléme, téme, období?
- Držanie sa témy, vyzdvihnutie podstaty: či sa sústreďuje na podstatu a danú problematiku?
- Obsahová hĺbka, rozvinutosť: nakoľko sú konštatovania a závery zložité, resp. či sú vzhľadom na problém relevantné?
- Pestrosť a efektívnosť úkonov: či používa pramene a vie vyvodiť dôležité konštatácie a závery?

Pri samotnom hodnotení úloh je prvým krokom rozhodnutie toho, či skúšaný z možných 4 alebo 8 bodov za **pochopenie úlohy** dosiahol aspoň 1 bod. Ak nie, celkový počet bodov za danú úlohu môže byť iba 0 bodov.

Pri úlohách vyžadujúcich **riešenie problému** (krátke)

4 body sa dávajú v prípade, ak skúšaný úplne porozumel úlohe a správne ju pochopil, rozvinutie je úmerné, logické a sústreďuje sa na podstatu. Pomocou prameňov vyvodzuje dôležité závery, pomer konkrétnych a všeobecných konštatovaní je vyvážený.
3 body sa dávajú v prípade, ak skúšaný úplne porozumel úlohe a správne si ju vysvetlil, ale rozvinutie nie je súmerné, alebo sa nesústreďuje na podstatu.
2 body sa dávajú v prípade, ak riešenie problému vypracuje iba z časti a používa pramene, ale nevyvodzuje podstatné konštatovania.
1 bod sa dáva v prípade, ak uvedie aspoň jedno také konštatovanie, ktoré poukazuje na pochopenie úlohy, ale väčšina rozvinutia nie je venovaná výkladu alebo riešeniu problému.
0 bodov sa dáva v prípade, ak skúšaný neporozumel úlohe, resp. ju úplne zle pochopil, nepoužíva pramene, jeho konštatovania sa nezamerajú na výklad problému.

Pri **analytických** (dlhých) úlohách

7-8 bodov sa dáva v prípade, ak skúšaný úplne porozumel úlohe a správne ju pochopil, rozvinutie je úmerné, logické a sústreďuje sa na podstatu. Pomocou prameňov vyvodzuje dôležité závery, pomer konkrétnych a všeobecných konštatovaní je vyvážený.
4-6 bodov sa dáva v prípade, ak skúšaný úplne porozumel úlohe a správne si ju vysvetlil, ale rozvinutie nie je súmerné, alebo sa nesústreďuje na podstatu.
2-3 body sa dávajú v prípade, ak riešenie problému vypracuje iba z časti a používa pramene, ale nevyvodzuje podstatné konštatovania.
1 bod sa dáva v prípade, ak uvedie aspoň jedno také konštatovanie, ktoré poukazuje na pochopenie úlohy, ale väčšina rozvinutia nie je zameraná na výklad alebo riešenie problému.
0 bodov sa dáva v prípade, ak skúšaný neporozumel úlohe, resp. ju úplne zle pochopil, nepoužíva pramene, jeho konštatovania sa nezamerajú na výklad problému.

b) Bodovanie úkonov a obsahových prvkov

Jednotlivé úkony súvisiace s kompetenciami (orientácia v priestore a čase, používanie prameňov, atď.) označujeme v kľúči riešení písmenom „Ú” a k nim patriace obsahové prvky písmenom „O”.

K jednému úkonu v prípade krátkych úloh (riešenie problému) patria jeden - dva obsahové prvky, kým pri analytických úlohách – najmä pri skúmaní činiteľov formujúcich udalosti – je viac, aj dva - tri obsahové prvky. Ak v kľúči riešení je pri jednom úkone uvedený iba jeden obsahový prvok, pri oprave sa musia zhodovať aj počty bodov za úkony a obsahové prvky. Ako všeobecné pravidlo pri bodovaní jednotlivých úkonov a jednotlivých obsahových prvkov sa má uplatniť nasledovné:

Bodovanie „Úkonov” (Ú)

2 body sa dávajú v prípade, ak k nemu patriaci počet bodov za obsah je vysoký (viac ako 50% maximálneho počtu bodov za obsah).
1 bod sa dáva v prípade, ak z bodov za obsah skúšaný dosiahol aspoň 1 bod a odpoveď neobsahuje hrubé chyby (mylný údaj, tvrdenie).
0 bodov sa dáva v prípade, ak skúšaný za obsahové prvky nedostal žiaden bod a jeho odpoveď obsahuje hrubú chybu.

Medzi týmito dvoma aspektmi hodnotenia je samozrejme úzka súvislosť, keďže úkony sa dajú vysvetliť a hodnotiť iba prostredníctvom konkrétneho obsahu.

Príklady, uvedené pri obsahových prvkoch (Např. ...) naznačujú, aký obsah sa môže prijať za správnu odpoveď. **Obsahové prvky sa väčšinou skladajú z dvoch častí:** určenie času a priestoru; používanie všeobecných a konkrétnych pojmov; vymenovanie (zachytenie, predstavenie) a dedukcia (konštatovanie). Pri bodovaní to znamená, že ak odpoveď obsahuje iba jednu zložku, dáva sa 1 bod, ak obe zložky, dávajú sa 2 body. Samozrejme v prípade obsahových prvkov odpovede – predovšetkým pri výpočte a dedukcii – sú prijateľné aj iné správne kombinácie, než tie, ktoré uvádzame v kľúči riešení! V kľúči riešení pri obsahových prvkoch nájdete viac možných správnych odpovedí od seba oddelených slovom „alebo“. To však nevylučuje možnosť prijatia iných správnych odpovedí.

Bodovanie „Obsahových prvkov” (O)

2 body sa dávajú v prípade, ak odpoveď obsahuje dostatočné množstvo správnych údajov, analýza sa odvoláva na pramene na vysokej úrovni (na autora, zámery, okolnosti atď.), konštatuje viaceré charakteristické či typické dôvody a následky, a/alebo v súvislosti s udalosťami spomenie historické osobnosti.
1 bod sa dáva v prípade, ak analýza obsahuje málo údajov, záverov, konštatovaní a to nepodstatných, a obsahuje iba niekoľko (a to nie najcharakteristickejších) údajov.
0 bodov sa dáva v prípade, ak chýbajú údaje, súvislosti, alebo v odpovedi sú úplne chybné konštatovania.

c) Bodovanie prvku „Skladba, jazyková správnosť”

Pri úlohách vyžadujúcich **riešenie problému** (krátke)

2 body sa dávajú v prípade, ak sloh tvorí súvislý text a skladá sa zo zrozumiteľných viet, v ktorých nie sú hrubé pravopisné chyby.

1 bod sa dáva v prípade, ak obsahuje viacero gramatických a hrubých pravopisných chýb.

0 bodov sa dáva v prípade, ak odpoveď tvorí iba koncept, neobsahuje súvislé vety.

Pri **analytických** (dlhých) úlohách

7-8 bodov sa dáva v prípade, ak sloh tvorí koherentný, upravený text a skladá sa zo zrozumiteľných viet, s logickou skladbou, je súmerný s obsahovou stránkou, konštatovania sú citlivé, vychádzajú z viacerých aspektov, neobsahuje gramatické alebo pravopisné chyby.

4-6 bodov sa dáva v prípade, ak sa text skladá zo zrozumiteľných viet, ale je nesúmerný, alebo niektoré konštatovania sú zjednodušené, jednostranné, obsahuje menšie gramatické chyby.

2-3 body sa dávajú v prípade, ak sa text skladá zo zrozumiteľných viet, ale skladba textu je zlá, nesúmerná, má nedostatky (napr. chýba úvod, jadro či záver). Konštatovania práce sú zjednodušené, jednostranné, obsahuje gramatické chyby.

1 bod sa dáva v prípade, ak sa odpoveď skladá z viet, ale medzi nimi je nedostatočná (obsahová alebo jazyková) súvislosť a obsahuje hrubé gramatické a pravopisné chyby.

0 bodov sa dáva v prípade, ak odpoveď je koncept, skladá sa iba zo slov.

3. Rozsah slohových úloh

Dôležitou kompetenciou vytvorenia slohovej práce je, aby študent rozvinul svoje myšlienky v rámci vopred určeného rozsahu. V odôvodnenej situácii myšlienkový celok začatý na bodkovanom mieste sa môže dokončiť a môže sa hodnotiť. Pri krátkych úlohách to znamená asi 2-3 riadky, pri dlhých úlohách asi 4-5 riadkov.

4. Navrhovaný postup hodnotenia slohových úloh

1. Preštudujte si kľúč riešenia úloh!
2. Prezrite si vzor jednotlivých hľadísk hodnotenia!
3. Skontrolujte študentov výber úloh!
4. Prečítajte si študentovu písomku aspoň dvakrát!
5. Na základe kľúča riešenia určite počet bodov podľa jednotlivých hľadísk!
6. Stanovte celkový počet bodov a pomocou deliteľa (**3 a 4**) vypočítajte body skúšky!
7. Body skúšky pri jednotlivých úlohách netreba zaokrúhľovať!
8. Vyrátajte **celkový počet bodov skúšky** získaný v štyroch esejistických úlohách! Ak celkový počet bodov skúšky nie je celé číslo: ak končí na 0,5, netreba ho zaokrúhľovať, ak končí pod 0,5, treba ho zaokrúhliť dole, ak končí nad 0,5, treba ho zaokrúhliť hore.

III. Stanovenie celkového počtu bodov v pracovnom liste

Sčítajte počet bodov získaných v I. i II. zložke – prípadne pred tým už zaokrúhlené!

Tabuľky k hodnoteniu a bodovaniu úloh

Úlohy vyžadujúce krátku odpoveď

Hľadiská	Možné	Získané
	body	
Pochopenie úlohy	4	
Orientácia v priestore a čase	4	
Používanie odbornej terminológie	4	
Používanie prameňov	6	
Skúmanie činiteľov formujúcich udalosti	8	
Skladba, jazyková správnosť	2	
Spolu	28	
	DELITEĽ 4	
Body skúšky	7	

Úlohy vyžadujúce dlhú odpoveď

Hľadiská	Možné	Získané
	body	
Pochopenie úlohy	8	
Orientácia v priestore a čase	4	
Používanie odbornej terminológie	6	
Používanie prameňov	10	
Skúmanie činiteľov formujúcich udalosti	12	
Skladba, jazyková správnosť	8	
Spolu	42	
	DELITEĽ 3	
Body skúšky	16	

I. ÚLOHY VYŽADUJÚCE KRÁTKU ODPOVEĎ
1. Civilizácie starovekého východu. (Spolu 4 body.)

Číslo	Názov štátu	Písmeno pojmu
1.	Sumer/Mezopotámia/Babylon	B
2.	Čína	A
3.	India	D
4.	Izrael/Židovský štát	C

2. Fungovanie stavovského štátu (Spolu 3 body.)

- Diagram č. 1.: Francúzsko; diagram č. 2.: Anglicko
- Diagram č. 1.: tretí stav; diagram č. 2.: Snemovňa lordov (Za každý prvok 0,5 bodu.)
- Spolupráca kráľa a stavov *alebo* spoločný výkon moci kráľom a stavmi. (Např. v zákonodarstve, v hlasovaní o daniach, v otázkach vojny)

3. Uhorské kráľovstvo v stredoveku (Spolu 4 body.)

- (Za každý prvok 0,5 bodu.)
 - falošné
 - pravdivé
 - pravdivé
 - falošné
- Ochrana *alebo* upevnenie súkromného majetku. (1 bod)
- Vybudovanie feudálnych pomerov. (1 bod)

4. Princípy osvietenstva (Za každý prvok 0,5 bodu. Spolu 2 body.)

- Princíp del'by moci *alebo* tri druhy moci
- Princíp vlády ľudu *alebo* suverenita ľudu *alebo* zdrojom moci je ľud
- Voľný obchod *alebo* voľná súťaž
- Princíp zastúpenia (ľudu) *alebo* volené zákonodarstvo *alebo* parlamentný systém

5. Testament Štefana Bočkaja (Spolu 5 bodov.)

- Pätnásťročná vojna
- Např. kým Uhorsko bolo pod nadvládou cudzích mocí (Turci, Habsburgovci) *alebo* kým krajina nie je slobodná
- Hajdúsi
- Sikuli
- Vojaci

6. Francúzska buržoázna revolúcia (Za každý prvok 0,5 bodu. Spolu 3 body.)

- Absolutistická monarchia
 - Stavy *alebo* osvietenecká šľachta a buržoázia
 - Kráľ *alebo* vláda
 - Zákonodarné národné zhromaždenie
 - Republika
 - Jakobíni
-

7. Hospodárstvo dualizmu (Spolu 5 bodov.)

- a) 3., 4. (Za každý prvok 0,5 bodu.)
- b) napr. investorom zabezpečil rýchly zisk *alebo* umožnil čerpanie výhodných pôžičiek *alebo* umožnil čerpanie pôžičky vo výške 150 miliónov frankov na 50 rokov. (1 bod)
- c) 1890-te roky
- d) napr. Strojársky priemysel, hutníctvo, drevársky priemysel (Za každý prvok 0,5 bodu.)
- e) Gábor Baross (1 bod)

8. Hospodárstvo 20. storočia (Spolu 3 body.)

- a) Napr. hospodárska kríza *alebo* kríza z nadvýroby (0,5 bodu)
- b) (Za každý prvok 0,5 bodu.)
 1. hospodárstvo
 2. konjunktúra
 3. výroba
- c) napr. kvôli predchádzaniu krízam *alebo* pre reguláciu trhu (plánované hospodárstvo) *alebo* vytvorí sa „začarovaný kruh“: nezamestnanosť ďalej zužuje kúpnu silu, čo vedie k ďalším prepúšťaniam. (1 bod)

9. Maďarsko v medzivojnovom období (Spolu 4 body.)

- a)
 1. Rástol pomer osôb s ukončeným základným a stredoškolským vzdelaním. (0,5 bodu)
 2. Napr. Školská politika Kuna Klebelsberga 1922-31 *alebo* výstavba učební a vytváranie pracovných miest pre učiteľov *alebo* eliminácia analfabetizmu. (1 bod)
- b)
 1. V povolaniach inteligencie a v poľnohospodárstve. (0,5 bodu)
 2. Napr. kvôli materiálnym i kultúrnym podmienkam bolo ťažké vymaniť sa zo sedliackeho (poľnohospodárskeho) postavenia (preradiť sa do inej spoločenskej vrstvy) (1 bod)
Napr. Inteligencia sa v niektorých zamestnaniach prakticky reprodukovala (vytvorila sa „kasta“), *alebo* inteligencia, prúdiaca do krajiny po Trianone, spôsobila prebytok pracovnej sily, *alebo* systém stredného a vysokého školstva bol úzkoprofilový a drahý. (1 bod)

10. Komunistická diktatúra v Maďarsku (Za každý riadok 1 bod, spolu 4 body)

- a) Falošné Napr. v Maďarsku nemá tradíciu ani panslavizmus, ani pravoslávna Cirkev *alebo* v krajine sa nebáli od obnovenia nemeckej agresie.
- b) Pravdivé Napr. sovietska armáda skutočne obsadila Maďarsko *alebo* prítomnosť SKK *alebo* kontrola ministerstva vnútra *alebo* činnosť ÚOŠ (ÁVO/ÁVH).
- c) Pravdivé Napr. Všetky významnejšie personálne a mocenské otázky sa rozhodli v Kremli (napr. aj vymenovanie Imreho Nagya za ministerského predsedu r. 1953), *alebo* presadzovanie sa komunistov zvaných „moskoviti“ v rámci strany.

-
- d)** Pravdivé Napr. do roku 1949 sa komunistiká ideológia stala prevládajúcou
(napr. v politickom, verejnom živote, vo vede a literatúre),
alebo poukazuje na vytvárajúci sa kult osobnosti, na Rákosiho

11. Sever- Juh (Spolu 4 body.)

- a)** (Za každý prvok 0,5 bodu.)

Karikatúra: Napr. (bohatý) Sever využíva („vyžmýka”) (chudobný) Juh.

Diagram: Napr. populácia sveta stále rastie, najdynamickejšie rastie obyvateľstvo ázijského a afrického kontinentu, *alebo* poukáže nato, že počet obyvateľstva Európy a vyspelých krajín klesá.

- b)** Napr. obe obrázky poukazujú na ten problém, že počet obyvateľov Juhu síce dynamicky rastie, väčšou časťou spotrebných statkov disponuje Sever, *alebo* väčšina hospodárskych statkov je v rukách ubúdajúcej menšiny.
- c)** Napr. hlad, migrácia, kríza zadĺženia, terorizmus, humanitárne katastrofy, ekologické problémy. (Za každý prvok 1 bod.)

12. Ombudsman (Spolu 3 body.)

- a)** Ústava (Maďarskej republiky) *alebo* základný zákon. (0,5 bodu)
- b)** Verejný ochranca údajov (0,5 bodu)
- c)** Ktokoľvek (0,5 bodu)
- d)** Dvojtretinová väčšina (0,5 bodu)
- e)** Ochráňuje občana pred štátom. (Za každý prvok 0,5 bodu.)

II. SLOHOVÉ ÚLOHY, VYŽADUJÚCE DLHŠIE ROZVINUTIE

13. Východné a západné kresťanstvo (krátka)

Hľadiská	Úkony, obsah	Body
Pochopenie úlohy	Skúšaný predstaví odlišné črty východného a západného kresťanstva a príčiny ich rozkolu. Odpoveď pomocou prameňov poukazuje na podstatné súvislosti (napr. rozdiely v liturgii, vzťah cirkvi a štátu).	0–4
Orientácia v priestore a čase	Ú Skúšaný správne umiestňuje historické udalosti v čase a priestore, správne zrekonštruuje sled udalostí. O Napr.: uvedie, že veľká schizma sa odohrala v roku 1054, ale rozdielny vývoj sa začal už skôr, a poukáže na geografické aspekty východného a západného kresťanstva (napr. Rím, Konštantinopol/Byzancia).	0–4
Používanie odbornej terminológie	Ú Skúšaný správne používa všeobecné, ako aj konkrétne historické pojmy spojené s témou. O Používa nasledovné všeobecné pojmy (biskup, cisár, východné a západné kresťanstvo atď.), a správne používa odbornú terminológiu súvisiacu s témou (pápež, patriarcha, synoda, ortodoxná cirkev, celibát atď.).	0–4
Používanie prameňov	Ú Skúšaný včlení do odpovede informácie z prameňov a vyvodí z nich jednoduché závery. O Napr.: zistí, že v kresťanských kráľovstvách sa cirkevná a svetská moc spájala, a konštatuje, že na východe sa najvyššia svetská (cisárska) a cirkevná moc sa sústredila v jednej ruke, kým na západe medzi cirkevnou mocou (pápežom) a svetskou mocou (cisár) došlo k del'by moci. O Napr.: uvedie hlavné rozdiely východnej a západnej cirkvi (liturgia, odlišné učenia, odlišné vzťahy závislosti atď.), a konštatuje, že rozkol roku 1054 dal najväčší popud ich rozdielnemu vývoju.	0–6
Skúmanie činiteľov formujúcich udalostí	Ú Skúšaný predstaví svojské črty rozdielného vývoja kresťanskej cirkvi (východnej a západnej), jeho pozadie a následky. O Napr.: uvedie, že na západe 11.-12 storočie poznačili boje kňazstva a cisárstva, a konštatuje, že tento boj sa viedol v podstate o svetskú moc. O Napr.: rozpozná, že ortodoxná cirkev predstavovala v mnohých otázkach úplne odlišné stanovisko (napr. neverila v trojičné učenie, nemala povinný celibát), a konštatuje, že aj tieto rozdiely prispeli k boju dvoch vetví cirkvi. O Napr.: zistí, že západné kresťanstvo viedlo boj o moc súčasne s Byzanciou a s nemeckým cisárom, a konštatuje, že cieľom tohto boja bolo na jednej strane zachovanie nezávislosti, n druhej zas rozšírenie svojho vplyvu.	0–8
Skladba, jazyková správnosť	Rozvinutie sa skladá z viet a text má logickú skladbu. Odpoveď neobsahuje vážne gramatické či pravopisné chyby.	0–2
MAXIMÁLNY POČET BODOV ZA ÚLOHU		28
MAXIMÁLNY POČET BODOV SKÚŠKY		7

14. Hospodárstvo a obchod v stredoveku (dlhá)

Hľadiská	Úkony, obsah	Body
Pochopenie úlohy	<p>Skúšaný sa sústreďuje predovšetkým na predstavenie črt stredovekého obchodu a hospodárstva.</p> <p>Odpoveď výstižne predstavuje charakteristické črty stredovekého obchodu a hospodárstva.</p> <p>Rozbor odhalí súvislosti medzi premenou hospodárstva a rozvojom obchodu (napr. rozvoj priemyslu, rozšírenie obchodných ciest).</p> <p>Skúšaný v odpovedi používa a vysvetľuje pramene, vydedukuje a sformuluje podstatné konštatovania a závery.</p>	0–8
Orientácia v priestore a čase	<p>Ú Skúšaný správne umiestňuje historické udalosti v čase a priestore.</p> <p>○ Uvedie najvýznamnejšie hospodárske centrá Európy v 11.-13. storočí a 14.-15. storočí, a poukazuje na geografické súvislosti rozhodujúcich obchodných vzťahov (levantský obchod a Hanza).</p>	0–4
Používanie odbornej terminológie	<p>Ú Skúšaný správne používa všeobecné, ako aj konkrétne historické pojmy spojené s témou.</p> <p>○ Používa nasledovné všeobecné pojmy (priemysel, obchod, hospodárstvo, výmenný obchod, trh, peňažné hospodárstvo atď.), a odborne používa nasledovné konkrétne historické pojmy (Hanza, levantský obchod, Champagne, banka, Fuggerovci atď.).</p>	0–6
Používanie prameňov	<p>Ú Skúšaný včlení do odpovede informácie z prameňov a vyvodí z nich jednoduché závery.</p> <p>○ Napr.: rozpozna významnejšie centrá obchodu v 11.-13. storočí, ako ja to, že vďaka Hanzy a levantskému obchodu sa do východnej Európy a na Blízky východ dostal luxusný tovar, koreniny, súkno, soľ a víno, a konštatuje, že za výmenu do Západnej Európy prúdili suroviny.</p> <p>○ Napr.: zistí, že v 11.-14. storočí bol popri vodných obchodných cestách rozhodujúci aj suchozemský obchod, a konštatuje, že vďaka tomu došlo aj k výmene nerastného bohatstva a vzácnych kovov.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že priemyselné centrá sa nachádzali v prvom rade v Západnej Európe, a konštatuje, že v obchode zohrávali významnú rolu rôzne severoitalské a nemecké bankárske domy, ktoré nadobudli obrovské zisky.</p> <p>○ Napr.: rozpozna, že behom 15. storočia sa spojil diaľkový obchod Severného a Stredozemného mora, a konštatuje, že následkom týchto zmien európsky obchod rozkvital, a diaľkový obchod fungoval organizovanejšie a efektívnejšie.</p>	0–10

<p>Skúmanie činiteľov formujúcich udalosti</p>	<p>Ú Skúšaný odhalí súvislosti hospodárskych zmien a obchodu (miestneho i diaľkového).</p> <p>○ Napr.: uvedie, že aj obchodníci si založili svoje svojské cechy (gilde), a konštatuje, že ďalším predpokladom úspešného diaľkového obchodu popri týchto záujmových organizáciách bol aj rozvoj bankovej sféry.</p> <p>○ Napr.: spomenie, že v domácom i zahraničnom obchode jednotlivých krajín zohrávali veľkú úlohu jarmoky, na ktorých sa na veľko vymieňali vlna, koža, súkno, tkaniny, rôzne kovový tovar a obilie, a konštatuje, že niektoré miesta jarmokov sa stali priemyselnými strediskami.</p> <p>○ Napr.: zistí, že diaľkový obchod sa zakladal na odlišnostiach vo výrobe od seba vzdialených území, a uvedie, že tzv. levantský obchod, spájajúci Blízky východ a Južnú Európu, odbavovali obchodníci Benátok, Janova a Pisy, alebo uvedie, že Hanza odbavovala pod vedením Lübecku a Hamburgu tovarovú výmenu od Londýna, cez flámske mestá až po Novgorod, a tým mala obrovský vplyv na celý severoeurópsky obchod.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že význam obchodu na Blízky i Ďaleký východ v 14.-15. storočí klesal, a to z dôvodu rozpínavosti Tatárov a Osmánov - Turkov.</p> <p>○ Svoju analýzu podopiera a dopĺňa vlastnými vedomosťami a správnymi konštatovaniami.</p>	<p>0–12</p>
<p>Skladba, jazyková správnosť</p>	<p>Slohová práca študenta sa skladá z viet. Vety sú jasné a jednoznačné.</p> <p>Rozbor tvorí upravený text, ktorý slúži logickému rozvinutiu obsahu.</p> <p>Konštatovania odzrkadľujú schopnosť študenta citlivo analyzovať.</p> <p>Text neobsahuje hrubé gramatické alebo pravopisné chyby.</p>	<p>0–8</p>
<p>MAXIMÁLNY POČET BODOV ZA ÚLOHU</p>		<p>48</p>
<p>MAXIMÁLNY POČET BODOV SKÚŠKY</p>		<p>16</p>

15. Svetové hospodárstvo po prvej svetovej vojne (krátka)

Hľadiská	Úkony, obsah	Body
<p>Pochopenie úlohy</p>	<p>Skúšaný predstaví najmä reorganizáciu svetového hospodárstva od konca prvej svetovej vojny do roku 1929.</p> <p>Odpoveď pomocou prameňov poukazuje na podstatné súvislosti (napr. dopad vojny na hospodárstvo, medzinárodné úsilie a pôžičky na obnovu hospodárstva).</p>	<p>0–4</p>
<p>Orientácia v priestore a čase</p>	<p>Ú Skúšaný správne umiestňuje historické udalosti v čase a priestore, správne zrekonštruuje sled udalostí.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že stredisko hospodárskeho rozvoja sa z Európy premiestnilo do Severnej Ameriky, a spomenie, že konsolidácia a rozmach trval od začiatku 1920-tych rokov do svetovej hospodárskej krízy roku 1929.</p>	<p>0–4</p>

Používanie odbornej terminológie	<p>Ú Skúšaný správne používa všeobecné, ako aj konkrétne historické pojmy spojené s témou.</p> <p>O Používa nasledovné všeobecné pojmy (svetová vojna, rozvoj, produktivita atď.), a správne používa odbornú terminológiu súvisiacu s témou (konjunktúra, ochranné clá, motorizácia, výroba na bežiaci pás atď.).</p>	0–4
Používanie prameňov	<p>Ú Skúšaný včlení do odpovede informácie z prameňov a vyvodí z nich jednoduché závery.</p> <p>O Napr.: uvedie, že priemyselná produkcia sveta rástla všade, aj keď nie v rovnakej miere, a konštatuje, že rast priemyselnej výroby bol v najdynamickejší v Sovietskom zväze, a to vďaka nižšej východiskovej úrovne, <i>alebo</i> poukazuje na výnimočný hospodársky rast USA vďaka vysokej východiskovej úrovne.</p> <p>O Napr.: konštatuje, že možnosti novovzniknutých malých krajín Strednej a Východnej Európy sa z dôvodu rozdrobenia trhu zhoršili, a konštatuje, že z časti aj to spôsobilo relatívne spomalenie hospodárskeho rozvoja Európy a Nemecka. <i>Alebo</i> uvedie, že sa objavili nové priemyselné odvetvia, a konštatuje, že k rastu produktivity prispela aj normalizácia, výroba na bežiaci pás atď.</p>	0–6
Skúmanie činiteľov formujúcich udalosti	<p>Ú Skúšaný skúma pozadie reorganizácie hospodárstva a poukazuje na výsledky svetového hospodárstva v 1920-tych rokoch..</p> <p>O Napr.: uvedie, že rozvoj svetového hospodárstva bol všade citeľný, aj keď nie v rovnakej miere; zmenil sa pomer zamestnanosti v jednotlivých sektoroch, a to v prospech priemyslu a obchodu, a konštatuje, že k najväčšej zmene (motorizácia), rozvoju došlo v USA, keď vojna ich priamo nezasiahla a boli najväčšími veriteľmi Dohody.</p> <p>O Napr.: načrtne, že v povojnovej obnove hospodárstva mali významnú úlohu medzinárodná spolupráca, pôžičky, a poukazuje na to, že pôžičky dostalo ešte aj Nemecko, aby dokázalo odplácať vojnové reparácie</p> <p>O Napr.: uvedie, že v povojnovej obnove svetového hospodárstva zohrávali úlohu aj nové priemyselné odvetvia (chemický a konzervárenský priemysel, výroba lietadiel atď.), a konštatuje, že neúčast' Nemecka a Sovietskeho zväzu medzinárodnej spolupráce (pre rozdielne dôvody) destabilizovala celé svetové hospodárstvo.</p>	0–8
Skladba, jazyková správnosť	Rozvinutie sa skladá z viet a text má logickú skladbu. Odpoveď neobsahuje vážne gramatické či pravopisné chyby.	0–2
MAXIMÁLNY POČET BODOV ZA ÚLOHU		28
MAXIMÁLNY POČET BODOV SKÚŠKY		7

16. Protivojnová diplomacia (dlhá)

Hľadiská	Úkony, obsah	Body
Pochopenie úlohy	<p>Skúšaný predstavuje predovšetkým protivojnové úsilia druhej polovice 1930-tych rokov.</p> <p>Odpoveď výstižne predstavuje pozadie diplomatických udalostí, a predstaví anglické, francúzske a nemecké zahraničnopolitické úsilia.</p> <p>Rozbor odhalí súvislosti medzi úspechmi nemeckých zahraničnopolitických úsilí a neúspechmi európskej diplomacie (zlý odhad Hitlerových zámerov, „zlé svedomie“ víťazných štátov, rola protivojnového postoja verejnej mienky).</p> <p>Skúšaný v odpovedi používa a vysvetľuje pramene, sformuluje podstatné konštatovania a závery.</p>	0–8
Orientácia v priestore a čase	<p>Ú Skúšaný správne umiestňuje historické udalosti v čase a priestore.</p> <p>○ Uvedie, že v roku 1933, po nacistickom prevzatí moci, Nemecko porušilo predpisy mierovej dohody, a vďaka slabosti anglickej a francúzskej politiky Hitler dosiahol diplomatické úspechy, resp. získal územia (Rakúsko a Sudety).</p>	0–4
Používanie odbornej terminológie	<p>Ú Skúšaný správne používa všeobecné, ako aj konkrétne historické pojmy spojené s témou.</p> <p>○ Používa nasledovné všeobecné pojmy (diplomacia, mierová dohoda, reparácie, revízia, ozbrojovanie atď.), a odborne používa konkrétne historické pojmy súvisiace s dobou (občianska vojna, nacistická hrozba, výmena obyvateľstva, Spoločnosť národov, politika zmierenia atď.).</p>	0–6
Používanie prameňov	<p>Ú Skúšaný včlení do odpovede informácie z prameňov a vyvodí z nich jednoduché závery.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že nacistické Nemecko vyvíjalo od začiatku agresívnu zahraničnú politiku, a konštatuje, že k jej úspechom prispela aj nepripravenosť diplomacie západných veľmocí a zlý výklad Hitlerových zámerov.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že anglická diplomacia (Attlee a Chamberlain) vyvíjala politiku zmierenia, a konštatuje, že vďaka tomu došlo k početným ústupkom Nemecku (Anschluss a Mníchov).</p> <p>○ Napr.: zistí, že v snahe predísť vojne stálo Francúzsko na strane Veľkej Británie, a konštatuje, že k tomu prispeli vnútropolitická neistota, protivojnový postoj verejnej mienky a nízka úroveň fungovania Spoločnosti národov.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že Mníchovská dohoda predstavovala pre Hitlera významný politický úspech a priniesla mu značné rozšírenie územia, a konštatuje, že tým potvrdil tak vo vnútri krajiny ako aj za jej hranicami svoju politiku sily.</p>	0–10

Skúmanie činiteľov formujúcich udalostí	<p>Ú Skúšaný odhalí, prečo ohrozovalo nacistické Nemecko bezpečnosť Európy.</p> <p>○ Napr.: zistí, že vďaka nespravodlivým versailským mierovým dohodám a hospodárskej kríze sa vo viacerých európskych krajinách dostali k moci krajné politické sily, a konštatuje, že väčšina z nich požadovala revíziu mierových dohôd.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že Hitler šikovne využíval slabosť anglickej a francúzskej diplomacie, a konštatuje, že to v mnohých prípadoch (napr. španielska občianska vojna) prinieslo Nemecku politické a vojenské úspechy.</p> <p>○ Napr.: zistí, že nemeckú hrozbu rozpoznal v Západnej Európe iba málokto (napr. Churchill), a konštatuje, že k nemeckým úspechom prispela aj americká politika uzatvárania sa.</p> <p>○ Napr.: odhalí, že mníchovská dohoda viedla k rozdeleniu Československa, a konštatuje, že po okupácii Československa sa vojenská roztržka Nemecka a západných veľmocí už nedala obísť.</p> <p>○ Svoju analýzu podopiera a dopĺňa vlastnými vedomosťami a správnymi konštatovaniami.</p>	0–12
Skladba, jazyková správnosť	<p>Slohová práca študenta sa skladá z viet. Vety sú jasné a jednoznačné.</p> <p>Rozbor tvorí upravený text, ktorý slúži logickému rozvinutiu obsahu.</p> <p>Konštatovania odzrkadľujú schopnosť študenta citlivo analyzovať.</p> <p>Text neobsahuje hrubé gramatické alebo pravopisné chyby.</p>	0–8
MAXIMÁLNY POČET BODOV ZA ÚLOHU		48
MAXIMÁLNY POČET BODOV SKÚŠKY		16

17. Zákony Ľudovíta Veľkého (krátka)

Hľadiská	Úkony, obsah	Body
Pochopenie úlohy	<p>Skúšaný predstavuje predovšetkým opatrenia zákonov z roku 1351 a ich pozadie.</p> <p>Odpoveď pomocou prameňov poukazuje na podstatné súvislosti, napr. prečo slúžili nové opatrenia (vyberanie deviatku, vyhlásenie „jednoty a rovnosti“ šľachty) záujmom zemanov.</p>	0–4
Orientácia v priestore a čase	<p>Ú Skúšaný správne umiestňuje historické udalosti v čase a priestore, správne zrekonštruuje sled udalostí.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že Ľudovít Veľký panoval ako druhý panovník Anjouovcov v rokoch 1342-82, a poukazuje na to, že stredoveké Uhorsko malo v tomto období najväčšiu rozlohu.</p>	0–4
Používanie odbornej terminológie	<p>Ú Skúšaný správne používa všeobecné, ako aj konkrétne historické pojmy spojené s témou.</p> <p>○ Používa nasledovné všeobecné pojmy (práva šľachty,</p>	0–4

	dedičstvo, poddanstvo atď.), a správne používa odbornú terminológiu súvisiacu s témou (Zlatá bula, zákon o dedovizni, zákon o deviatku, liga barónov atď.).	
Používanie prameňov	<p>Ú Skúšaný včlení do odpovede informácie z prameňov a vyvodí z nich jednoduché závery.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že zákony z roku 1351 potvrdzujú Zlatú bulu, a konštatuje, že zmeny slúžili záujmom zemanov a upevnenie kráľovskej moci.</p> <p>○ Napr.: zistí, že zákon o dedovizni a povinné vyberanie deviatku slúžili hospodárskym záujmom zemanov a kráľ týmito opatreniami posilňoval svojich prívržencov oproti lige barónov.</p>	0–6
Skúmanie činiteľov formujúcich udalosti	<p>Ú Skúšaný skúma význam zákonov z roku 1351 pre Ľudovíta Veľkého a pre zemanov.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že počas panovania Karola Roberta sa vytvorila nová vrstva veľkostatkárov (liga barónov), ktorá sa časom stala prekážkou kráľovskej moci, a konštatuje, že posilnenie postavenia zemanov v zákonoch z roku 1315 prinieslo rovnováhu v tejto situácii.</p> <p>○ Napr.: spomenie, že zákon o dedovizni zrušil dovtedajšiu prax slobodných závetov, a spomenie, že tým sa zároveň prestali deliť a zmenšovať šľachtické statky.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že zákon o deviatku zaviedol jednotné dávky pre poddaných, a konštatuje, že aj idea „jednej a tej istej slobody“ slúžila záujmom zemanov, veď ich z právneho hľadiska zrovnoprávnila s členmi ligy barónov.</p>	0–8
Skladba, jazyková správnosť	Rozvinutie sa skladá z viet a text má logickú skladbu. Odpoveď neobsahuje vážne gramatické či pravopisné chyby.	0–2
MAXIMÁLNY POČET BODOV ZA ÚLOHU		28
MAXIMÁLNY POČET BODOV SKÚŠKY		7

18. Vojenské straty (dlhá)

Hľadiská	Úkony, obsah	Body
Pochopenie úlohy	<p>Skúšaný sa sústreďuje predovšetkým na predstavenie obliehania Budína, na udalosti predchádzajúce obliehanie a jeho následky.</p> <p>Odpoveď výstižne predstavuje význam úspešného oslobodenia hradu (napr. posledná spoločná akcia kresťanov proti Turkom) a jeho následky.</p> <p>Rozbor odhalí domáce a medzinárodné súvislosti oslobodenia Budína (napr. rolu Svätej Ligy, črty účasti Uhorska, rozhodnutia bratislavského krajinského snemu).</p> <p>Skúšaný v odpovedi používa a vysvetľuje pramene, sformuluje podstatné konštatovania a závery.</p>	0–8
Orientácia v priestore a čase	<p>Ú Skúšaný správne umiestňuje historické udalosti v čase a priestore.</p> <p>○ Uvedie, že oslobodeniu Budína v roku 1686 predchádzalo obliehanie Viedne roku 1683, a poukazuje na teritoriálny</p>	0–4

	priebeh výpravy (opätovné získanie strednej časti krajiny, prípadne na Zente).	
Používanie odbornej terminológie	<p>Ú Skúšaný správne používa všeobecné, ako aj konkrétne historické pojmy spojené s témou.</p> <p>○ Používa nasledovné všeobecné pojmy (obliehanie, vojnová operácia, medzinárodná spolupráca atď.), a používa pojmy súvisiace s témou (Svätá liga, právo na odpor atď.).</p>	0–6
Používanie prameňov	<p>Ú Skúšaný včlení do odpovede informácie z prameňov a vyvodí z nich jednoduché závery.</p> <p>○ Napr. uvedie, že po obliehaní Viedne vznikla široká medzinárodná spolupráca na vyhnanie Turkov z Európy, a konštatuje, že to súviselo so zmenenými mocenskými pomermi v Európe.</p> <p>○ Napr.: poukazuje na to, že oslobodenia Budína sa zúčastnili vojenské sily viacerých nemeckých kniežatstiev (napr. Bavori, Švábi), a konštatuje, že v úspešnej spolupráci zohrali veľkú rolu Karol Lotrinský a Maximilián Emanuel.</p> <p>○ Napr.: zistí, že v Svätej lige nebola samostatná uhorská armáda, ale oslobodenia sa zúčastnilo mnoho uhorských vojakov.</p>	0–10
Skúmanie činiteľov formujúcich udalosti	<p>Ú Skúšaný odhalí vojenské a politické súvislosti a následky oslobodenia krajiny.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že Turci po rusko-tureckej vojne sa pokúsili o dobytie Viedne posledný krát v roku 1683, a konštatuje, že pre dosiahnutie cieľa mobilizovali obrovskú vojenskú silu, predsa neuspeli.</p> <p>○ Napr.: odhalí, že k porazeniu Turkov bola potrebná zjednotená vojenská sila krajín Svätej ligy, a konštatuje, že táto medzinárodná spolupráca upevnila pozíciu Habsburskej ríše v Strednej Európe.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že na krajinskom sneme v roku 1687 sa šľachta vzdala práva na odpor, zabezpečeného Zlatou bulou, a konštatuje, že to vytváralo priaznivé podmienky pre centralizačné (absolutistické) snahy dvora.</p> <p>○ Napr.: rozpozná, že organizácia a technické vybavenie (napr. delostrelectvo) európskych vojsk bolo v 17. storočí na vyššej úrovni, než vybavenie Turkov, a konštatuje, že to tiež prispelo k úspechom vojenskej výpravy.</p> <p>○ Svoju analýzu podopiera a dopĺňa vlastnými vedomosťami a správnymi konštatovaniami.</p>	0–12
Skladba, jazyková správnosť	<p>Slohová práca študenta sa skladá z viet. Vety sú jasné a jednoznačné.</p> <p>Rozbor tvorí upravený text, ktorý slúži logickému rozvinutiu obsahu.</p> <p>Konštatovania odzrkadľujú schopnosť študenta citlivo analyzovať.</p> <p>Text neobsahuje hrubé gramatické alebo pravopisné chyby.</p>	0–8
MAXIMÁLNY POČET BODOV ZA ÚLOHU		48
MAXIMÁLNY POČET BODOV SKÚŠKY		16

19. Národnostné úsilia v Habsburskej ríši (krátka)

Hľadiská	Úkony, obsah	Body
Pochopenie úlohy	<p>Skúšaný predstaví národnostnú situáciu v Habsburskej ríši a národné úsilia tu žijúcich národov.</p> <p>Odpoveď pomocou prameňov poukazuje na podstatné súvislosti (napr. šírenie nacionalizmu a rozvoj národnostných úsilí).</p>	0–4
Orientácia v priestore a čase	<p>Ú Skúšaný správne umiestňuje historické udalosti v čase a priestore.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že Habsburská ríša bola v prvej polovici 19. storočia vedúcou veľmocou stredoeurópskeho regiónu, v ktorom žilo mnoho národností, v mnohých prípadoch dokonca aj kompaktné na jednom území.</p>	0–4
Používanie odbornej terminológie	<p>Ú Skúšaný správne používa všeobecné, ako aj konkrétne historické pojmy spojené s témou.</p> <p>○ Používa nasledovné všeobecné pojmy (územie, jazyk, kultúra, národ atď.), a správne používa odbornú terminológiu súvisiacu s témou (nacionalizmus, ilírské hnutie, národnostná správa atď.).</p>	0–4
Používanie prameňov	<p>Ú Skúšaný včlení do odpovede informácie z prameňov a vyvodí z nich jednoduché závery.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že idea, myšlienka národnej spolupatričnosti bola v prvej polovici 19. storočia veľmi populárna, a konštatuje, že vďaka nej sa vnútorné problémy Habsburskej ríše dostali na povrch.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že jednotlivé národnosti vystupovali v záujme svojej nezávislosti (používanie jazyka, vlastná kultúra) s čoraz radikálnejšími požiadavkami, a konštatuje, že tieto oslabovali vnútornú kohéziu ríše, a z pohľadu Uhorska prekážali samostatným maďarským predstavám.</p>	0–6
Skúmanie činiteľov formujúcich udalostí	<p>Ú Skúšaný predstaví zložitú národnostnú otázku v rámci ríše, analyzuje jej následky.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že následkom presadzovania idey nacionalizmu sa vytvorenie národnej kultúry (literatúra, divadlo, pestovanie jazyka, zbieranie ľudových obyčají atď.) stalo v celej Európe tendenciou, a konštatuje, že následkom týchto tendencií sa vo viacerých mnohonárodnostných ríšach posilnili národnostné úsilia (o získanie nezávislosti).</p> <p>○ Napr.: rozpozná, že v tomto období boli najvýznamnejšími národnými úsiliami v rámci ríše maďarské, čoho dôvodom bolo aj čiastočná samostatnosť Uhorska, a konštatuje, že v záujme zabezpečenia svojej moci („Rozdeľ a panuj!“) dvor použil proti sebe rôzne národné úsilia.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že vedúca vrstva Maďarov presadzovala odpor proti Habsburgovcom i národnostiam, a zároveň aj myšlienku spolupráce s nimi, a konštatuje, že za touto dvojitosťou stálo predovšetkým rozpoznanie hrozby panslavizmu.</p>	0–8

Skladba, jazyková správnosť	Rozvinutie sa skladá z viet a text má logickú skladbu. Odpoveď neobsahuje vážne gramatické či pravopisné chyby.	0–2
MAXIMÁLNY POČET BODOV ZA ÚLOHU		28
MAXIMÁLNY POČET BODOV SKÚŠKY		7

20. Vybudovanie buržoázneho štátu (dlhá)

Hľadiská	Úkony, obsah	Body
Pochopenie úlohy	<p>Skúšaný sa sústreďuje predovšetkým na predstavenie vbudovania buržoázneho štátu v Uhorsku v poslednej tretie 19. storočia.</p> <p>Odpoveď výstižne predstavuje súvislosti prijatých opatrení, črty vzniku moderného buržoázneho štátu.</p> <p>Rozbor odhalí najvýznamnejšie opatrenia a ich význam (civilný sobáš, matriky, zákon o ľudových školách atď.).</p> <p>Skúšaný v odpovedi používa a vysvetľuje pramene, sformuluje podstatné konštatovania a závery.</p>	0–8
Orientácia v priestore a čase	<p>Ú Skúšaný správne umiestňuje historické udalosti v čase a priestore.</p> <p>○ Uvedie, že v dualistickom Uhorsku došlo k najvýznamnejším reformám po vyrovnaní, resp. v 1890-tych rokoch, a poukazuje na to, že vôľa uhorskej vlády sa presadzovala čoraz účinnejšie aj v územnom zmysle.</p>	0–4
Používanie odbornej terminológie	<p>Ú Skúšaný správne používa všeobecné, ako aj konkrétne historické pojmy spojené s témou.</p> <p>○ Používa nasledovné všeobecné pojmy (zburžoázňovanie, modernizácia, verejná správa, systém žúp atď.), a správne používa odbornú terminológiu súvisiacu s témou (hlavný župan, zákon o ľudových školách, civilný sobáš atď.).</p>	0–6
Používanie prameňov	<p>Ú Skúšaný včlení do odpovede informácie z prameňov a vyvodí z nich jednoduché závery.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že verejná správa buržoázneho typu súvisela s nezávislou uhorskou vnútornou politikou v rámci dualistického štátu, a konštatuje, že zmeny vo verejnej správe priniesli posilnenie roly štátu.</p> <p>○ Napr. spomenie, že civilný sobáš a civilná matrika predstavovali významný krok v odluke cirkvi a štátu, a konštatuje, že vďaka zákonnej úprave sa odstránili prekážky emancipácie jednotlivých národností a náboženstiev.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že zákon o ľudových školách z r. 1868 zaviedol povinnú školskú dochádzku do veku 12 rokov (vyučovanie prebiehalo v materinskom jazyku), a konštatuje, že zákon liberálne upravoval národnostné školstvo a značne prispelo k odstráneniu analfabetizmu.</p> <p>○ Napr.: zistí, že na čele stolíc stáli župani predstavujúci stanovisko vlády, mali široké právomoci, a konštatuje, že okruh ich právomocí sa v dobe dualizmu rozširoval, v záujme uplatnenia vplyvu štátu na lokálnej úrovni.</p>	0–10

Skúmanie činiteľov formujúcich udalosti	<p>Ú Skúšaný odhalí, že vznik dualistickej monarchie vytvoril vhodné východisko pre vybudovanie moderného štátu a jeho inštitúcií.</p> <p>○ Napr.: rozpozná, že liberálna politika, presadzovaná od 1870-tych rokov (pod vedením Kálmána Tiszu), svojimi opatreniami napomáhala vybudovanie moderného štátu, ale zrýchlenie procesu reforiem sa viaže k menu ministerského predsedu Sándora Wekerleho, a konštatuje, že Uhorsko sa v 20. storočí stalo moderným štátom práve vďaka týmto zmenám.</p> <p>○ Napr.: spomenie, že zákon o ľudových školách, viažuci sa k menu Eötvösa, z roku 1868 predstavoval míľnik v dejinách školstva, a konštatuje, že vďaka nemu sa nielen zvýšila úroveň všeobecnej vzdelanosti, ale vytvorili sa aj najdôležitejšie predpoklady pre rozvoj vedy.</p> <p>○ Napr.: spomenie, že popri civilnom sobaši a civilných matrikách vznikli aj iné pokrokové reformy, napr. liberalizácia náboženstiev (kategória zaužívanej, uznávanej a neuznávanej cirkvi), a konštatuje, že napriek týmto reformám stále pretrvával vplyv konzervatívnej aristokracie a rola džentričkej mentality ako „vzoru“.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že proces reforiem mnoho toho zmenilo v Uhorsku, krajinu priblížil k vyspelejším regiónom Západnej Európy, a konštatuje, že zaostalosť dokázal odstrániť iba z časti, a mnohé dôležité spoločenské otázky neriešil (národnostná otázka, otázka pôdy, volebné právo).</p> <p>○ Svoju analýzu podopiera a dopĺňa vlastnými vedomosťami a správnymi konštatovaniami.</p>	0–12
Skladba, jazyková správnosť	<p>Slohová práca študenta sa skladá z viet. Vety sú jasné a jednoznačné.</p> <p>Rozbor tvorí upravený text, ktorý slúži logickému rozvinutiu obsahu.</p> <p>Konštatovania odzrkadľujú schopnosť študenta citlivo analyzovať.</p> <p>Text neobsahuje hrubé gramatické alebo pravopisné chyby.</p>	0–8
MAXIMÁLNY POČET BODOV ZA ÚLOHU		48
MAXIMÁLNY POČET BODOV SKÚŠKY		16

21. Veda v Maďarsku v medzivojnovom období (krátka)

Hľadiská	Úkony, obsah	Body
Pochopenie úlohy	<p>Skúšaný predstaví výsledky vedeckého života a školstva v 1920-30-tych rokoch.</p> <p>Odpoveď pomocou prameňov poukazuje na podstatné súvislosti (napr. takmer úplné odstránenie analfabetizmu a opatrenia školskej politiky).</p>	0–4
Orientácia v priestore a čase	<p>Ú Skúšaný správne umiestňuje historické udalosti v čase a priestore.</p>	0–4

	<p>○ Napr.: uvedie, že obdobie Horthyho sa v Maďarsku začalo súčasne s podpísaním trianonského mieru, od 1920-tych rokov, a poukazuje na to, že v tomto období sa významne zmenili teritoriálne aspekty krajiny (zmeny hraníc, postavenie malého štátu).</p>	
Používanie odbornej terminológie	<p>Ú Skúšaný správne používa všeobecné, ako aj konkrétne historické pojmy spojené s témou.</p> <p>○ Používa nasledovné všeobecné pojmy (kultúra, školstvo, vynález, Nobelova cena atď.), a pojmy súvisiace s témou (kultúrna nadradenosť, collegium hungaricum atď.).</p>	0–4
Používanie prameňov	<p>Ú Skúšaný včlení do odpovede informácie z prameňov a vyvodí z nich jednoduché závery.</p> <p>○ Napr.: rozpozná, že politika Kuna Klebelsberga slúžila revizionistickým snahám, a konštatuje, že cieľom jeho plánov a opatrení bola kultúrna nadradenosť Maďarov.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že oblasť školstva považovali za vec obrany, preto pre ňu vyčlenili značné sumy, a konštatuje, že vďaka tomu popri laureátoch Nobelovej ceny z reformou profitoval celý vedecký život i školstvo.</p>	0–6
Skúmanie činiteľov formujúcich udalosti	<p>Ú Skúšaný odhalí, že medzi rozvojom školstva a výsledkami vedy je úzky vzťah kauzality.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že následkom trianonskej mierovej dohody sa znížili výdavky na určité oblasti (napr. armáda), preto bolo možné vložiť viac prostriedkov do rozvoja školstva, a konštatuje, že s týmto rozhodnutím súhlasila aj široká verejnosť.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že namiesto univerzít, ktoré zostali na odňatých územiach, sa založili nové maďarské univerzity, v zahraničí vznikali maďarské ústavy, rozširovala sa aj sieť domácich odborných inštitúcií, a konštatuje, že tieto opatrenia prispeli k úspechom rozhodujúcich vedcov doby.</p> <p>○ Napr.: poukáže na to, že Albert Szent-Györgyi, Zoltán Bay, György Békésy atď. šírili dobré meno maďarskej vedy po celom svete, a konštatuje, že ich význam a vplyv je v mnohých odvetviach dodnes rozhodujúci.</p>	0–8
Skladba, jazyková správnosť	<p>Rozvinutie sa skladá z viet a text má logickú skladbu. Odpoveď neobsahuje vážne gramatické či pravopisné chyby.</p>	0–2
MAXIMÁLNY POČET BODOV ZA ÚLOHU		28
MAXIMÁLNY POČET BODOV SKÚŠKY		7

22. Revolúcia a boj za slobodu v roku 1956 (dlhá)

Hľadiská	Úkony, obsah	Body
Pochopenie úlohy	<p>Skúšaný skúma predovšetkým charakter a súvislosti požiadaviek a sledu udalostí revolúcie a boja za slobodu v roku 1956.</p> <p>Odpoveď predstaví požiadavky a ciele revolúcie a boja za slobodu v roku 1956.</p>	0–8

	Rozbor odhalí, že požiadavka demokratickej premeny súvisela s otázkou národnej nezávislosti, veď podmienky komunistickej diktatúry v Maďarsku vytvorilo práve zaradenie krajiny do sovietskeho bloku. Skúšaný v odpovedi používa a vysvetľuje pramene, sformuluje podstatné konštatovania a závery.	
Orientácia v priestore a čase	Ú Skúšaný správne umiestňuje historické udalosti v čase a priestore. O Uvedie, že maďarská revolúcia sa odohrala medzi 23. októbrom a 4. novembrom 1956, a v tomto období Maďarsko patrilo medzi krajiny sovietskeho bloku, <i>alebo</i> bolo členom Varšavskej zmluvy.	0–4
Používanie odbornej terminológie	Ú Skúšaný správne používa všeobecné, ako aj konkrétne historické pojmy spojené s témou. O Používa nasledovné všeobecné pojmy (revolúcia, boj za slobodu, demokracia, parlamentarizmus, nezávislosť, neutralita atď.), a odborne používa nasledovné konkrétne historické pojmy (rovnováha síl, studená vojna, Varšavská zmluva, NATO, železná opona, pluralita, sebaurčenie, vojenský zásah atď.).	0–6
Používanie prameňov	Ú Skúšaný včlení do odpovede informácie z prameňov a vyvodí z nich jednoduché závery. O Napr. rozpozná, že požiadavky z 23. októbra sformulovali obnovu demokratických pomerov a ukončenie závislosti od Sovietskeho zväzu, a konštatuje, že tieto požiadavky sa netýkali tzv. socialistických výdobytkov (zoštátnenie, úplná zamestnávanie atď.). O Napr.: poukazuje na to, že Imre Nagy a jeho vláda do 28. októbra prijala väčšinu požiadaviek a uvoľnenie vzťahu so Sovietskym zväzom, a konštatuje, že podpora týchto požiadaviek významne podporili aj revolučné (pouličné) boje. O Napr.: uvedie, že aj sovietska vláda vyčkávala v maďarskej otázke, v niektorých veciach dokonca ustúpila, a konštatuje, že sa to vysvetľujú medzinárodné pomery (napr. zadržujúca politika USA). O Napr.: rozpozná, že József Mindszenty hodnotil revolučné udalosti ako boj za slobodu maďarského národa, a konštatuje, že ďalší rozvoj udalostí, šance boja podľa prímasy záviseli od zámerov Sovietskeho zväzu.	0–10
Skúmanie činiteľov formujúcich udalosti	Ú Skúšaný odhalí, že v Maďarsku sa v roku 1956 odohrala súčasne spoločenská revolúcia i boj o národnú nezávislosť. O Napr.: uvedie, že systém pred rokom 1956 považovala väčšina domácej verejnej mienky za sovietsky export, a konštatuje, že prevažná väčšina obyvateľstva bola za stiahnutie Rusov z územia Maďarska. O Napr.: poukáže na to, že vytvorenie demokratických pomerov v Maďarsku by bolo znamenalo obnovu pluralitného zriadenia z rokov 1946-48, a konštatuje, že komunistická strana to spočiatku nepodporovala, ale od	0–12

	<p>tlakom revolučných udalostí to predsa prijala, preto sa mohla začiatkom novembra vytvoriť koalícia vláda.</p> <p>○ Napr.: uvedie, že všetky významnejšie spoločenské skupiny a politické útvary (maloroľníci, Petófiho strana, sociálni demokrati) podporovali pluralitu, a konštatuje, že po zániku Strany maďarských pracujúcich (MDP), aj novovzniknutá MSRS (MSZMP) prijala systém viacerých politických strán/pluralitu.</p> <p>○ Napr.: zistí, že demokracia a úsilie o získanie nezávislosti sa navzájom posilňovali v priebehu revolúcie a rozvíjaní boja za slobodu, a konštatuje, že ich spojením sa získala široká spoločenská podpora udalostí.</p> <p>○ Svoju analýzu podopiera a dopĺňa vlastnými vedomosťami a správnymi konštatovaniami.</p>	
Skladba, jazyková správnosť	<p>Slohová práca študenta sa skladá z viet. Vety sú jasné a jednoznačné.</p> <p>Rozbor tvorí upravený text, ktorý slúži logickému rozvinutiu obsahu.</p> <p>Konštatovania odzrkadľujú schopnosť študenta citlivo analyzovať.</p> <p>Text neobsahuje hrubé gramatické alebo pravopisné chyby.</p>	0–8
MAXIMÁLNY POČET BODOV ZA ÚLOHU		48
MAXIMÁLNY POČET BODOV SKÚŠKY		16